

prišli so v korist kmetu, in sicer bolj v korist kmetskemu ljudstvu kakor učiteljstvu samemu, ki je doslej bilo borno plačano. Z veseljem in radostjo torej pozdravljam, da se je danes, dasiravno še nismo na vrhuncu, stvar obrnila na boljše in da imamo danes priliko izdatno zboljšati stanje prepotrebne stanú, to je učiteljskega stanú. (Živahno odobravanje na galeriji.) (Dalje prih.)

Katere lastnosti gôji učitelj -vzgojitelj?

(Spisal Jos. Korošec.)

(Dalje.)

Gorečnost pa naj se razširja a) na lastno osebo učiteljevo in na njegovo nadaljnjo izobrazbo. Žal, da se dobe še učitelji, ki mislijo, da so dobili z dekretom ali s usposobljenostnim izpričevalom celega gospoda in dresirajo mehanično otroke po metodi, ki mislijo le sami, da je najboljše. Tako se je delalo, se še in se tudi bo. Nihče ne more zahtevati od učitelja, da bi bil učenjak in v vseh znanostih prav dobro podkovan, vendar pa se sme po pravici terjati od vsakega, da je izurjen v predmetih, ki jih šteje v lastno stroko, da si docela prilasti razne metode in napreduje z duhom časa. V resnici marljiv učitelj bodi sličen neutrudno nabirajoči bučeli, katero kaže tolikokrat otrokom v zgled marljivosti. Poiskal si bode sredstev, da bo učni predmet otrokom prav lahek, prijeten in koristen, da bo otrokom blažil srca. Vrt pa, kjer rasto take cvetke, ki mu dajo takšen med, so gotovo pametno in modro zbrani pripovedni spisi, prijateljsko posvetovanje s tovariši, lastno premišljevanje in izkušnje, kakor tudi pridno občevanje z olikanci. b) Učitelj bodi goreč tudi v šoli! Ako vidijo učenci, da se učitelj sam tudi zanima za učni predmet, da ima veselje do njega, so ukaželjni in pazljivi, nobena beseda jim ne uide brez koristi. Ob gorečnosti učiteljevi se ogrejejo tudi otroci. Drugače pa je, če otroci zapazijo, da učitelju ni veliko do učnega predmeta; ako vidijo, da je učitelj zadovoljen, da je le lep opisni zvezek popisan, ne zmeni se pa nič, kako je spisan; ako vidijo, da učitelj ni nejevoljen, ako ni računski naloga prav izdelana; ako zapazijo, da se pravopisna ali spisna naloga brez popravka dene „ad akta“; ako zapazijo, da je učitelju malo do tega, ali dobro in prav bero, ali pa tudi ne, da le bero, učitelj pa med tem piše in si postavi učenca-korektorja, da pazi, kako se bere itd. — v taki šoli je dosti mazačev, nepazljivcev, zaspancev in lenuhov.

Učna gorečnost učiteljeva pa ne sme biti le v vpitju, trkanju, ropotanju, ne v vihtenju leskovega olja, ali celo v deljenju spominkov pridnosti, ne v preobložbi učnih predmetov, ne v hitrici predavanja itd.; temveč obstoji naj v tem, da se predava resno, vestno, pazljivo, primerno in postavno. Učitelj prihajaj točno v šolo, ne podaljšaj brez vzroka nikdar učnega časa, zahtevaj točno naloge, grajaj vsako napako, pohvali dobro delo in pridne učence in ne prizanašaj lenuhu in zaspancu; kaži vedno resnost in brezobzirnost, da polagaš veliko vrednost na naloge in pridnost učencev. Če ravnaš tako, bode v šoli vladala gorečnost do učenja. Da pa ne bode učencev utrudila gorečnost, naj se pridruži še veselost.

Veselost je življenski element otrok. Ali nam ne povedo tega že prijazne oči, smehljajoči obrazki in vse otrokovo vedenje?

Neodpustljiva ostrost učiteljeva je, če ostrašijo njegovi čemerni, zamerljivi pogledi otroke. Njih srca se krčijo v žalostni bolesti, če zapazijo, da se vračajo ljubeznjivim pogledom čemerni pogledi učiteljevi.

Kaj stôri, da ostane otrok bister in vesel? Gotovo prav malo. Priljudna beseda, prijazen pogled, lahen nasmehljaj, zadovoljno pritrjevanje z glavo, pravično priznanje pridnosti naredi učenca v šoli srečnega, zadovoljnega in veselega. (Konec prih.)

O pravopisju v slovenski ljudski šoli.

(Spisal Janko Leban.)

(Dalje.)

Rekel sem, da učitelj narekuj iz čitanke. A zdaj povem še več: Čitanka bodi sredotočje jezikovnega pouka, kot taka pravi evangelij za pravopisje. Morda mislite, da pretiram? Da čujemo, kaj pravi Kehr: Das in den Händen der Kinder befindliche Schul- resp. Lesebuch ist die Grundlage ihrer Orthographie; denn nicht die Grammatiker, sondern die Klassiker sind in Sachen der Sprache die oberste Autorität. „Schreibe das Wort, wie du es im Lesebuche gedruckt siehst“, das ist die Regel, von der wir nicht abweichen dürfen.

Glede te točke mi je pisal g. p. St. Škrabec: „Kar navajate iz Kehrove metodike, to ima nekaj pravega, nekaj nepravega v sebi. V ljudski šoli se gotovo nima učiti kaka višja lingvistika. Po pravici se torej pravi: „Schreibe das Wort, wie du es im Lesebuche gedruckt siehst.“ Ne morem pa pritrčiti stavku: nicht die Grammatiker, sondern die Klassiker sind in Sachen der Sprache die oberste Autorität. Če imamo pri nas kakega klasika, bil bi menda Prešeren, in vendar ne bomo pisali dandanes, kakor je on pisal. Najvišja avtoriteta za šolo je splošna raba dotičnega časa.“

Kdor je torej pričakoval, da bodem n. pr. na dolgo in široko razjašnjeval, katera oblika je boljša: *uspeh* ali *vspeh*; *ljubeznjiv* ali *ljubezniv*; *daljnji* pot ali *daljni* pot; *še*, *uše* ali *vše* et cum gratia ad infinitum: — ta se je motil docela. Nam je najprej treba vzornih čitank, in to ne le glede vsebine, nego tudi glede jezika; potem nam bode šele možno govoriti o kakem resničnem napredku v pravopisju. Ob takih čitankah pa, kakoršne imamo sedaj, ko v njih vse mrgoli „srednješolske modrosti“, a v njih zaman iščeš mnogo beril, ki bi prijala srcu in umu naše mladine; ob čitankah, v katerih vlada nedoslednost v pravopisju, obilica slovniških pogreškov in tema tiskovnih spačkov, kar posebno moti in ovira pouk: — ob takih čitankah moram pač zaklicati z nesmrtnim Dantejem: „Lasciate ogni speranza!“ — v tem pogledu namreč, da se s takimi čitankami ne bode uspešno gojil jezikovni nauk, torej tudi pravopisje ne. Po mojem mnenju bi se morala potruditi učiteljska naša „Zaveza“, da pošlje ministerstvu prošnjo, naj bi se naše čitanke preustrojile ne le glede vsebine, nego tudi jezika.*) Res je, da naš pravopis še ni ustanovičen; vendar bi morala vsaj v naših čitankah vladati v tem obziru doslednost. Poslušajte, kaj mi v tem obziru piše sloveči naš pater Stanislav Škrabec: „Doslednost je v pravopisu seveda prva potreba; šolske knjige naj bodo, kar se da, vse v enakem pravopisu, ki naj ne

*) Po ljudskih šolah naj se uvede „Drugo berilo in slovnica“, sestavila M. Josin in E. Gangl — ko bode knjiga potrjena. Uredn.